

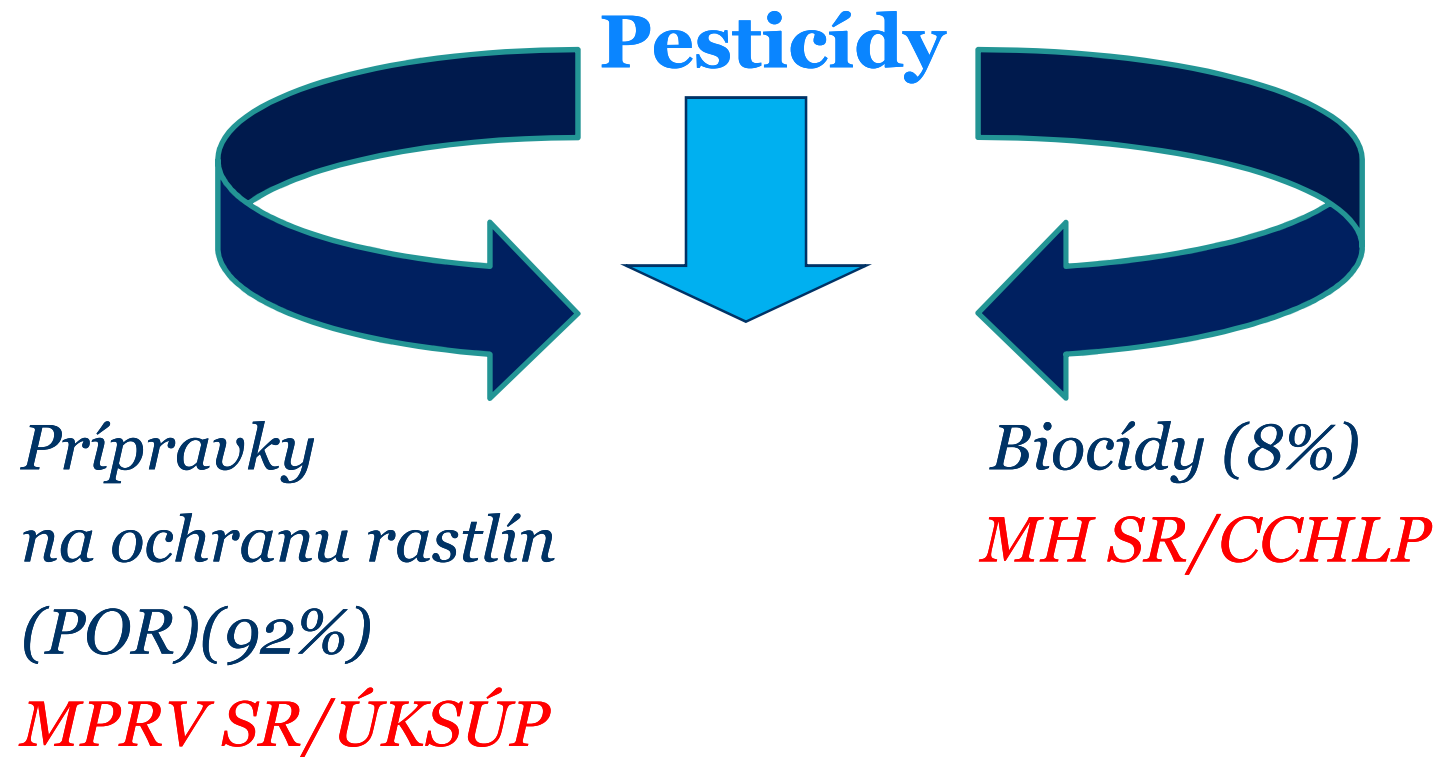
Uvádžanie na trh a používanie prípravkov na ochranu rastlín v SR

Bronislava Škarbová

*Seminár k aktuálnym témam
v oblasti vodného hospodárstva
03 - 04 jún 2019*

Základné rozdelenie pesticídov

Nová európska legislatíva/2009

Nariadenie EP a Rady 1107/2009

(uvádzanie POR na trh, postup schvaľovania účinných látok a autorizácie POR, vedenie evidencie, výkon kontrol a pod.)

Smernica EP a Rady 2009/128/ES

**rámcová smernica na dosiahnutie trvalo udržateľného používania pesticídov – jej rozsah platí zatiaľ len pre POR, NIE pre oblasť biocídov
(požiadavky s cieľom na bezpečné používanie a minimalizáciu rizík pri aplikácii)**

Smernica EP a Rady 2009/127/ES

strojové zariadenia na aplikáciu pesticídov (POR + ...biocídy?)

**Nariadenie EP a Rady (ES) č. 1185/2009
o štatistike pesticídov (POR +biocídy?)**

Legislatíva SR v oblasti ochrany rastlín po roku 2011

*Zákon č. 405/2011 Z. z.
(Rastlinolekársky zákon)*

*Zákon č. 387/2013 Z. z.
(Pomocné prípravky
v ochrane rastlín)*

+ vykonávacie vyhlášky

*Zákon č. 67/2010 Z. z.
(Chemický zákon)*

*Zákon č. 71/1967 Zb.
(Správny poriadok)*

Súvisiaca legislatíva

Vyhlášky MPRV SR (1)

- ❑ ***485/2011 Z. z.** - **podrobnosti o prípravkoch na ochranu rastlín***
- ❑ ***486/2011 Z. z.** - **podrobnosti o podmienkach, postupoch a lehotách na uplatnenie ustanovení o skúškach biologickej účinnosti, o žiadostiach, zásadách správnej experimentálnej praxe, auditoch a vydávaní certifikátu, rozšírení rozsahu certifikátu alebo recertifikácii***
- ❑ ***487/2011 Z. z.** - **o integrovanej ochrane proti škodlivým organizmom a o jej uplatňovaní***
- ❑ ***488/2011 Z. z.** - **podrobnosti o zásadách a opatreniach na ochranu zdravia ľudí, zdrojov pitnej vody, včiel, zveri, vodných a iných necieľových organizmov, životného prostredia a osobitných oblastí) pri používaní prípravkov na ochranu rastlín***

Vyhlášky MPRV SR (2)

- ❑ **489/2011 Z. z.** - *o podmienkach a postupoch pri evidencii a kontrolách aplikačných zariadení*
- ❑ **490/2011 Z. z.** - *podrobnosti o podmienkach, požiadavkách a postupoch na uplatnenie ustanovení o leteckej aplikácii prípravkov na ochranu rastlín a o žiadosti o povolenie leteckej aplikácie*
- ❑ **491/2011 Z. z.** - *o vedení záznamov o prípravkoch na ochranu rastlín nahlasovaní údajov, podmienkach a postupoch pri skladovaní a manipulácii s prípravkami na ochranu rastlín a čistení použitých aplikačných zariadení*
- ❑ **492/2011 Z. z.** - *o odbornom vzdelávaní v oblasti prípravkov na ochranu rastlín*

Ciele novej legislatívy

 Vyššia úroveň ochrany zdravia a životného prostredia

 Lepšia dostupnosť POR v rámci štátov EÚ

Zákon č. 405/2011 Z .z (RLS)

ÚKSÚP
(kompetentná autorita
poverená MPRV SR)

Odbor registrácie pesticídov (koordinácia hodnotenia, autorizácie, povolenia, evidencia zoznamu autorizovaných a povolených POR)

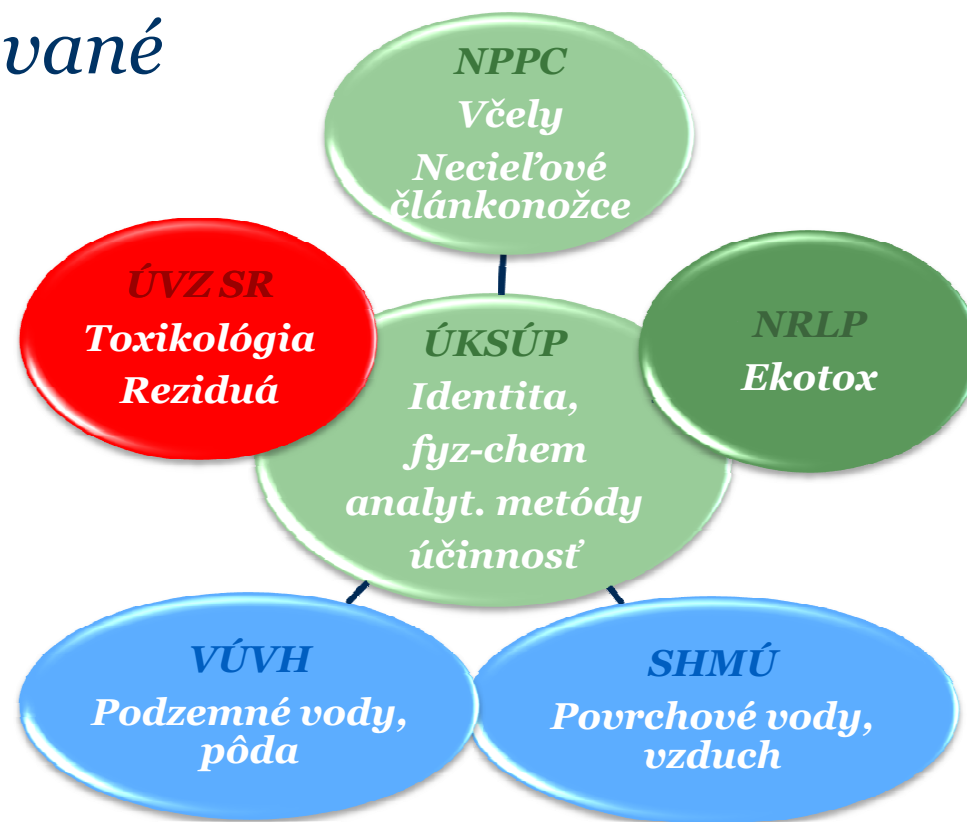
Odbor ochrany rastlín (kontroly POR)

Odborné pracoviská SR

decentralizované

4 ministerstvá

1. **MPRV SR**
2. **MŠVVŠ SR**
3. **MŽP SR**
4. **MZ SR**

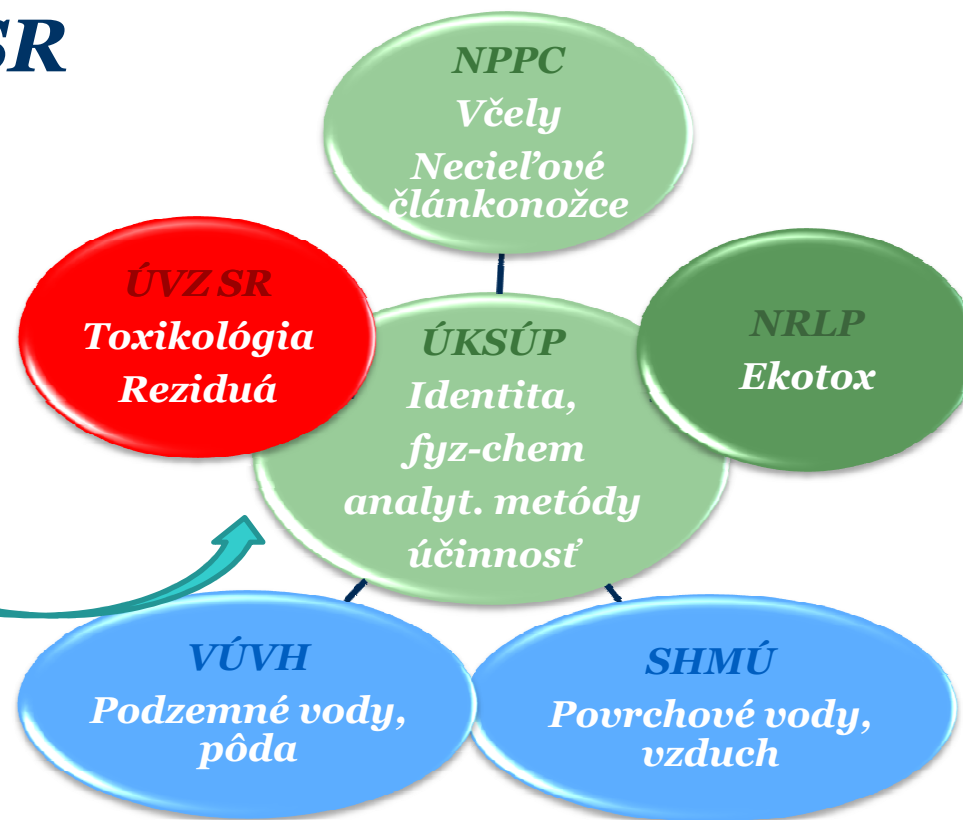

Odborná komisia pre POR a aplikačné zariadenia pre POR

zriadená MPRV SR

členovia

1. **MPRV SR**
2. **MŽP SR**
3. **Zástupcovia odborných pracovník**

(Trvalo) udržateľné používanie

Účinnosť

- Účinné látky
- Manažment rezistencie

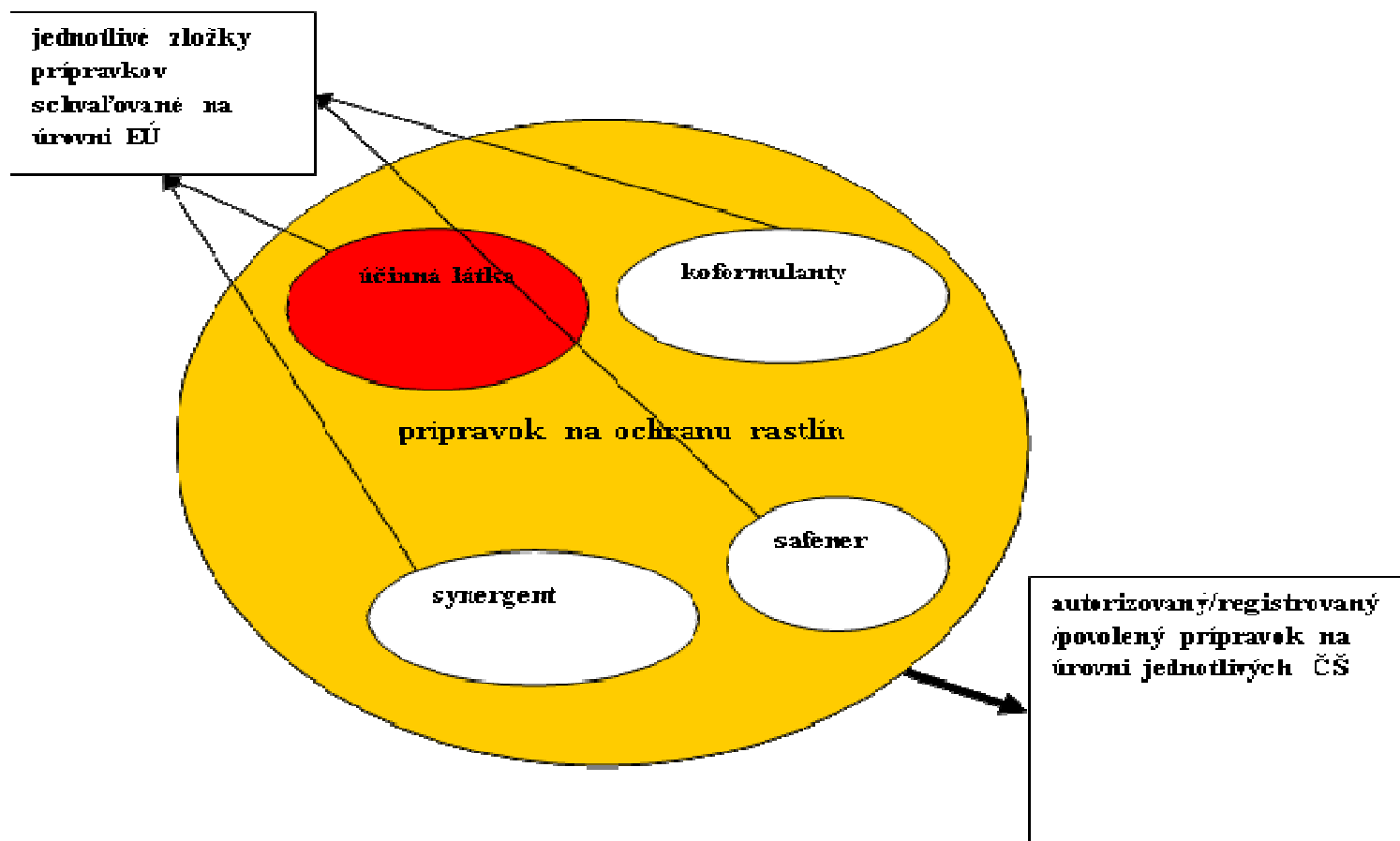
Zdravie ľudí

- Konzument
- Operátor
- Obyvateľstvo

Životné prostredie

- Necieľové organizmy (osobitne včely)
- Zložky ŽP – pôda, voda, vzduch

Schvaľovanie účinných látok v EÚ/autorizácia POR v ČŠ

Prehodnotenie existujúcich účinných látok – do r. 2009

Posudzovanie a schvaľovanie prebieha na úrovni EÚ

Pracovný program postupného preskúmania účinných látok existujúcich na trhu EÚ pred rokom 1993 začal v roku 1993 a bol ukončený do 1. januára 2009. V dôsledku striktných pravidiel hodnotenia bol počet povolených účinných látok výrazne zredukovaný.

**1223 účinných látok POR
evidovaných v roku 2010**

814 (66,6 %) nezaradených

59 (4,8%) hodnotenie prebiehalo

350 (28,6 %) zaradených pozitívny zoznam!

Dôsledky na úrovni EÚ

- Dramatický pokles počtu používaných účinných látok v rokoch 2004 - 2009 a to až **o 67%**.
- Ochrana rastlín čoraz problematickejšia z pohľadu dostupného počtu účinných látok a potrebného manažmentu rezistencie.
- Vylúčenie (neschválenie) veľkého počtu rizikových účinných látok, ktoré predstavovali riziko pre zdravie ľudí a životné prostredie, a tento proces pokračuje aj v rámci ďalšieho kola prehodnocovacieho procesu podľa súčasných požiadaviek odrážajúcich najnovšie vedecko-technické poznatky (programy obnovenia schválenia látok)
(ČASOVO OBMEDZENÁ DOBA SCHVÁLENIA, 15/10/7/5 rokov)

Účinné látky - stav v roku 2018

Porovnanie s rokom 2017

Nárast počtu evidovaných účinných látok o **1,6 %**

Stagnácia počtu schválených účinných látok

**1361 účinných látok
evidovaných v roku 2018**

**832 (61,1 %)
nezaradených**

**40 (2,9%)
hodnotenie
prebieha**

**489 (35,9 %)
zaradených**

EÚ Pesticídna databáza

<http://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/public/?event=homepage&language=EN>

EÚ Pesticídna databáza

PLANTS EU Pesticides database

European Commission Food Safety Plants Pesticides Pesticides Database

Search active substances

[Pesticides home](#) [Advanced Search](#) [Export to Excel](#)

Search:

Showing 1 to 50 of 1,387 entries records per page

< 1 2 3 4 5 ... 28 >

Name	Status under Reg. (EC) No 1107/2009	Date of approval	Expiration of approval	Legislation
(4Z-9Z)-7,9-Dodecadien-1-ol	Not Approved			2004/129/EC
(E)-10-Dodecen-1-yl acetate	Not Approved			2004/129/EC
(E)-11-Tetradecen-1-yl acetate	Approved	01/09/2009	31/08/2020	2008/127Reg. (EU) 2017/195Reg. (EU) No 540/2011Reg. (EU) No 918/2014
(E)-2-Methyl-6-methylene-2,7-octadien-1-ol (myrcenol)	Not Approved			2007/442
(E)-2-Methyl-6-methylene-3,7-octadien-2-ol (isomyrcenol)	Not Approved			Reg 647/2007
(E)-5-Decen-1-ol	Approved	01/09/2009	31/08/2020	2008/127Reg. (EU) 2017/195Reg. (EU) No 540/2011Reg. (EU) No 918/2014

EÚ Pesticídna databáza

Glyphosate Approved

Status under Reg. (EC) No 1107/2009 or (repealing Directive 91/414/EEC or)			
Legislation	Reg. (EU) No 2017/2324 or , Reg. (EU) No 2019/724 or , Reg. (EU) No 540/2011 or	Old Legislation	01/99/EC or , 2010/77/EU or , Reg. (EU) No 2015/1005 or , Reg. (EU) No 2016/1056 or , Reg. (EU) No 2016/1313 or
Date of approval	16/12/2017	Expiration of approval	15/12/2022
RMS	DE	Risk Assessment	EFSA or
Co-RMS	SK	Review Report	☒ List of studies 2017 ☒ Renewal Report 2017 ☒ Addendum 2016 ☒ Inclusion 2002
Category	HS		
Research	By Reg. (EU) No 2019/724 FR, HU, NL, SE will act jointly as RMS		

Authorization at national level	
Authorized in	In progress for
AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK	

EU - Maximum Residue Levels (Reg. (EC) No 396/2005) (MRLs)	
Legislation	Annexes
<ul style="list-style-type: none"> • Reg. (EU) No 293/2013 or • Reg. (EU) No 441/2012 or • Reg. (EC) No 853/2008 or • Reg. (EC) No 149/2008 or 	<ul style="list-style-type: none"> • Strobilurins MRLs > • Annex III B
<ul style="list-style-type: none"> • Reg. (EC) No 149/2008 or 	<ul style="list-style-type: none"> • Trimesityl-sulfonium cation, resulting from the use of glyphosate (P) MRLs > • Annex II • Annex III B

EÚ Pesticídna databáza

Classification Reg. 1272/2008 or

Eye Dam. 1 - H318

Aquatic Chronic 2 - H411

Toxicological Information

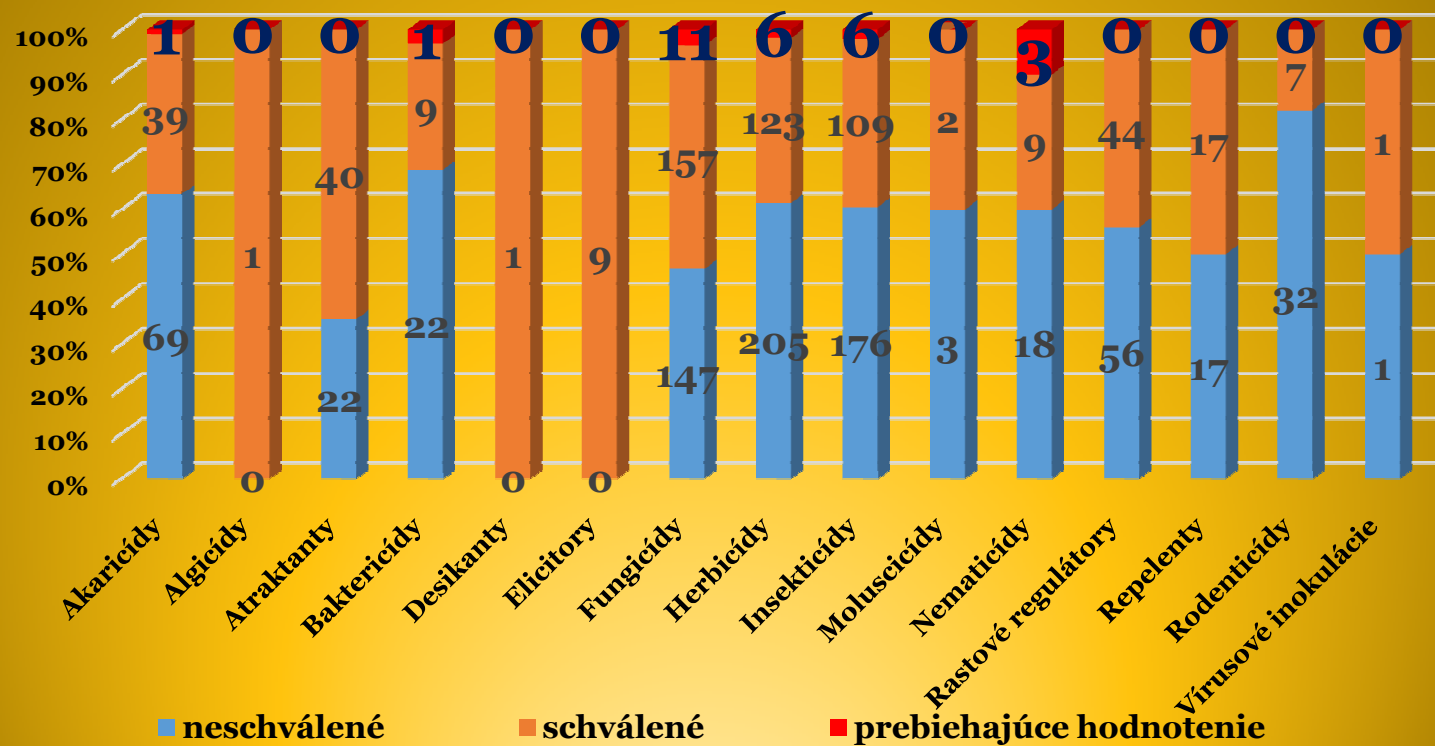
Reference values		Source	Remark
ADI	0.5	Reg. (EU) 2017/2324	
ARND	0.5	Reg. (EU) 2017/2324	
ADEL	0.1	Reg. (EU) 2017/2324	
Other			
Where no units are shown, the ADI and ADEL are expressed in mg/kg bw per day. The ARND is expressed in mg/kg bw.			

Legend

RMS: Rapporteur Member State | Co-RMS: Co-Rapporteur Member State | ADI: Acceptable daily intake |
ARND: Acute reference dose | ADEL: Acceptable operator exposure level

Účinné látky - rozdelenie

Účinné látky podľa ich funkcie

Účinné látky a prípravky v SR

Rok	Počet autorizovaných prípravkov	Počet autorizovaných účinných látok	Rok	Počet autorizovaných prípravkov	Počet autorizovaných účinných látok
1993	856	364	2005	545	242
1994	877	350	2006	473	223
1995	931	351	2007	459	212
1996	969	382	2008	487	212
1997	625	385	2009	500	218
1998	655	335	2010	516	213
1999	692	318	2011	441	204
2000	674	298	2012	470	215
2001	662	262	2014	619	221
2002	564	237	2015	647	223
2003	585	268	2016	723	223
2004	596	246	2019	772	233

Redukcia počtu schválených účinných látok v rámci EÚ ovplyvnila počet autorizovaných účinných látok a s tým súvisiaci počet autorizovaných prípravkov na ochranu rastlín v SR s dosiahnutým minimom v roku 2011.

Zoznam autorizovaných prípravkov a ich účinných látok

➤ Na webovom sídle ÚKSÚP

<http://www.uksup.sk/orp-zoznamy/>

➤ Vo vestníku MPRV SR

Zoznamy

[Zoznamy prípravkov na ochranu rastlín](#)

[Zoznamy pomocných prípravkov](#)

[Zoznamy menej významných použití](#)

[Zoznamy základných látok](#)

[Staré zoznamy](#)

ISPOR

[Doma \(http://pripravky.uksup.sk/\)](http://pripravky.uksup.sk/)

Vyhľadavanie prípravkov

Obchodný názov prípravku

Číslo autorizácie

Držiteľ rozhodnutia

Vybrať Zmazať

Plodina alebo oblasť použitia

Vybrať Zmazať

Škodlivý organizmus alebo iný účel použitia

Vybrať Zmazať

Typ funkcie prípravku

Vybrať Zmazať

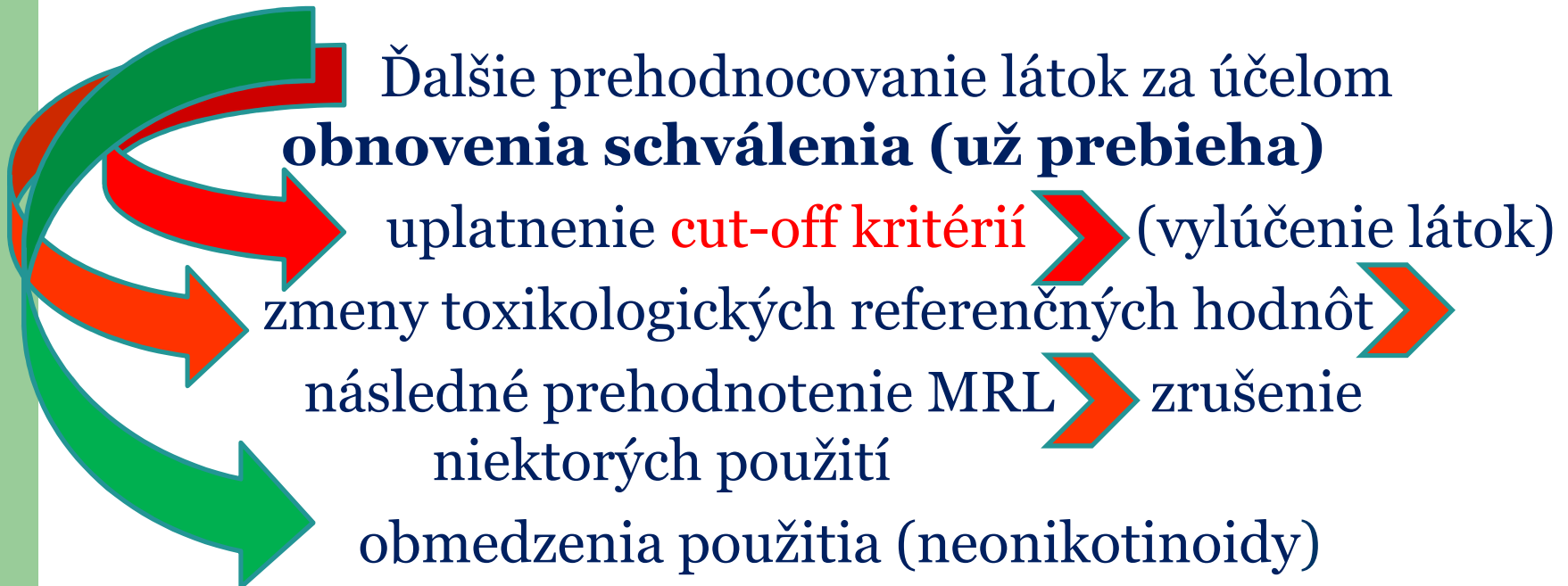
Názov účinnej látky

Vybrať Zmazať

Pesticídne látky schválené v EÚ versus autorizované v SR

	Schválené v EÚ 2017/2018		Autorizované v SR	%
herbicídy	123	121	82/80	67/66
insekticídy	109	106	35/37	32/35
fungicídy	157	157	81/86	52/55
baktericídy	9	14	1/5	11/36
akaricídy	39	39	11/11	28/28
atraktanty	40	40	0/0	0/0

Nasledujúce obdobie

Látky s nízkym rizikom

Kritériá v nariadení (ES) č. 1107/2009

V roku 2015 boli schválené prvé 3 účinné látky s nízkym rizikom

V súčasnosti je

- schválených 13 nízkorizikových látok
(2,7 % z celkového počtu schválených látok)

SR
2

- 58 potenciálne nízkorizikových látok
(12% z celkového počtu schválených látok, z toho 35 chemických látok a 23 mikroorganizmov)

SR
10

Trvalá udržateľnosť ?

IPM *BTSF*

najproblematickejšia je otázka integrovanej ochrany - pri súčasnej veľmi všeobecnej formulácii základných pravidiel neumožňuje reálny a praktický výkon v praxi samotnými farmármi vrátane kontroly

požiadavky sa budú naplňať postupne, postupným schvaľovaním nízkorizikových látok, základných látok, uvádzaním do praxe bioagens (prirodzení predátori) a ďalším vyradovaním vysokorizikových látok.

Správna a bezpečná aplikácia

- v súlade s etiketou
- rešpektovanie obmedzení
- antidrift
- uvedomelosť (včely, obytné zóny)

Úradná kontrola

- výrobcov
- veľkoskladov
- distribúcie a predaja prípravkov pre profesionálnych aj neprofesionálnych používateľov
- internetového predaja
- dovozu z tretích krajín
- prebaľovania
- aplikačných zariadení
- aplikácie prípravkov na verejných priestranstvách a v iných nepoľnohospodárskych oblastiach
- profesionálnych používateľov
- správnej aplikácie vo vzťahu k ochrane životného prostredia (podzemných a povrchových vôd, včiel, divo žijúcich zvierat, vtákov a vodných organizmov)
- na podnet v prípade vzniku úletov pri pozemnej a leteckej aplikácii
- leteckej aplikácie
- kvality prípravkov (odbery vzoriek a ich laboratórna analýza).

Obsolentné pesticídy

Rok	Množstvo v kg
2007	215 244
2008	198 814
2009	132 533
2010	117 254
2011	61 366
2012	47 500
2013	47 292
2014	43 288
2015	42 609
2016	42 149
2017	41 578

Údaje o predaji POR

*zber údajov na dobrej úrovni, potreba lepšej harmonizácie
vrámci EÚ*

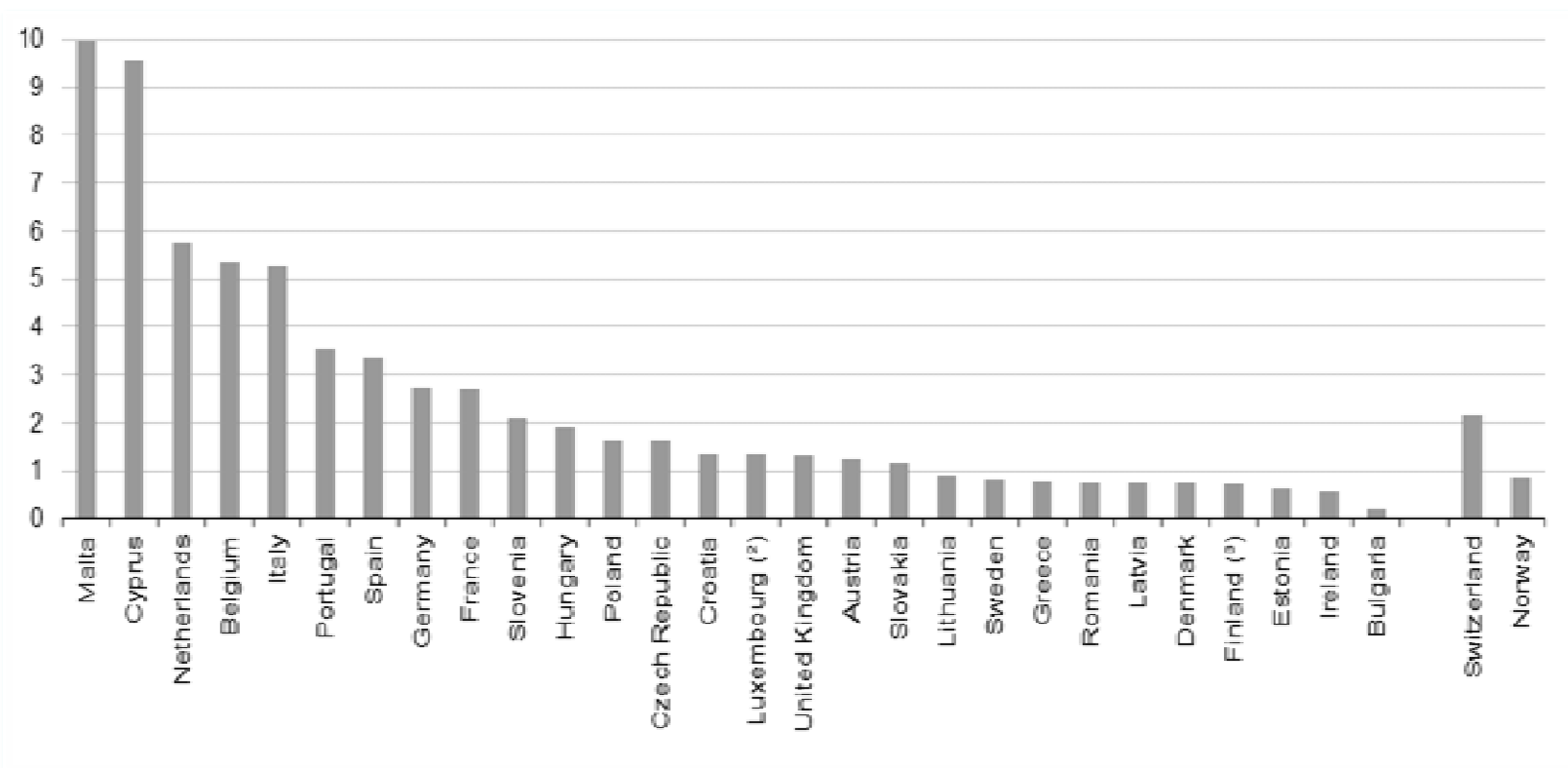
*údaje sa nezverejňujú z dôvodu ochrany štatistických údajov
podľa platnej legislatívy*

*Zoznam autorizovaných prípravkov a prípravkov povolených
na paralelný obchod vedie ÚKSÚ, zverejnený na webovom sídle*

Predaj POR v poľnohospodárstve v krajinách EÚ

Predaj pesticídov v poľnohospodárstve v krajinách EÚ v roku 2014 v kg/ha (EUROSTAT)

Údaje o používaní POR

Údaje sú dostupné od r. 1993 na regionálnej úrovni, neskôr na úrovni katastrov, aj napriek faktu že legislatíva EÚ vyžaduje len zber údajov o POR používaných v poľnohospodárstve,

Poľnohospodárstvo – O.K.

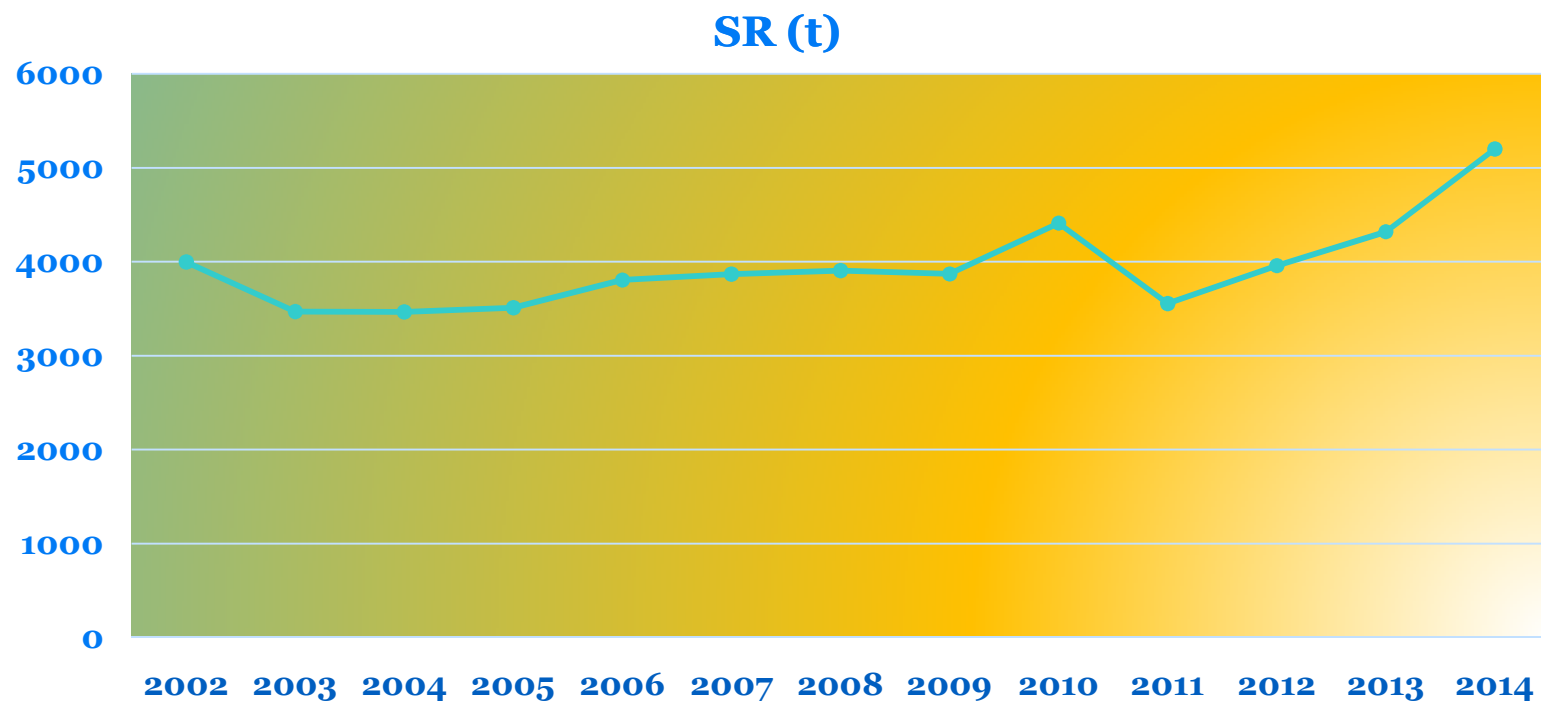
Vrátane namoreného osiva

Lesníctvo – O.K.

**Nepoľnohospodárske
použitia (železnice) –
dostupné údaje,
nekomplenté**

**Verejné
priestranstvá ?????**

Spotreba POR v SR

Spotreba POR v SR

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
SR (t)	3995	3468	3463	3508	3802	3865	3903	3867	4408	3553	3955	4316	5197	4773
lesy (t)	31,1	29,2	38,1	35,2	31,1	58,1	26,2	10,4	10,1	15,1	9,6	4,5	11,8	16,4
%	0,78	0,84	1,10	1,00	0,82	1,50	0,67	0,27	0,23	0,43	0,24	0,10	0,23	0,34

Národný akčný plán pre pesticídy

- zabezpečenie kvalitnej a zdravej poľnohospodárskej produkcie,
- vyváženosť medzi ekonomickým a ekologickým spôsobom hospodárenia,
- adaptácia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva na zmenu klímy,
- zvýšenie ochrany vodných zdrojov pitných vôd a zabezpečenie ich optimálneho stavu
- ochrana verejného zdravia
- ochrana včiel a iných opeľovačov,
- ochrana divo žijúcich živočíchov a vodného prostredia
- podpora precízneho poľnohospodárstva,
- podpora ekologického poľnohospodárstva,
- podpora nechemických metód ochrany rastlín.

Záver

- ★ Uvedomelosť pri používaní POR
 - ★ Včasná komunikácia o problémoch
 - ★ Spoločné hľadanie riešení
- odborná komisia, komoditné rady, zväzy

**Tlak na zodpovednejší prístup farmárov,
profesionálnych používateľov**

Ďakujem za pozornosť!

bronislava.skarbova@land.gov.sk